

Beslut om ändring av syfte och B-föreskrifter för naturreservatet Bökemåla i Karlshamns kommun

Länsstyrelsens beslut

1. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken, att syftet för naturreservatet Bökemåla, som beslutades av Länsstyrelsen 3 december 2001, dnr 231-4173-00, och utvidgades 4 december 2007, dnr 511-4909-07, ändras enligt nedan, se kapitel *Ändring av syfte*.
2. Länsstyrelsen beslutar vidare, om ändring av föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken, så kallade B-föreskrifter, i Länsstyrelsens beslut daterat den 3 december 2001, dnr 231-4173-00, enligt nedan, se kapitel *Ändring av B-föreskrifter*.
3. Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, de delar i beslut daterat den 3 december 2001, dnr 231-4173-00 om bildande av naturreservatet Bökemåla, som avser syfte och B-föreskrifter, vilka genom detta beslut (punkterna 1 och 2 ovan) ändras. Upphävandet ska gälla från den dag då detta beslut vinner laga kraft.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Ändring av syfte

Syftet i beslutet om bildande av naturreservatet Bökemåla (beslutat 3 december 2001, dnr 231-4173-00) har utvecklats och förtydligats.

Det nya syftet med naturreservatet är att:

- bevara biologisk mångfald bestående av livsmiljötyper och fåglar som omfattas av EU:s ekologiska nätverk Natura 2000 och rödlistade arter.

- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av näringsfattig ekskog, taiga, skogbevuxen myr samt öppna mossar och kärr.
- återställa och nyskapa värdefulla naturskogsmiljöer med tall och lövträd.
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett attraktivt skogsområde med stora skönhetsvärden, samt inbjuda till rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Syftet ska nås genom att:

- talldominerade skogar utvecklas till naturskog med begränsad skötsel i träd- och buskskikt i form av exempelvis plockhuggning och röjning av gran.
- bok- och andra ädellövdominerade skogar får utvecklas genom främst punktinsatser och utan hot från inträngande gran.
- vidkroniga ekar runt torpruinerna friställs, och vedartad vegetation som kan skada kulturhistoriskt präglade element röjs bort.
- gran avvecklas för att gynna lövträd, tall och risväxtlighet.
- strövstigar i naturreservatet markeras.

Ändring av B-föreskrifter

Föreskrifterna, med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken, de så kallade B-föreskrifterna, som beslutades vid naturreservatet Bökemålas bildande (beslutat 3 december 2001, dnr 231-4173-00) uppdateras och utvecklas. B-föreskrifterna lyder i sin helhet som följer:

Ägare till och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. Utmärkning av reservatet och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls.
2. Anläggande och underhåll av markerade strövstigar.
3. Avveckling av gran.
4. Restaurering av våtmarker genom exempelvis igenläggning av diken, under förutsättning att det kan ske utan negativ påverkan på områden utanför naturreservatet.

5. Stängsling och stängselunderhåll.
6. Beteshävd.
7. Luckhuggning, röjning, utglesning, friställning och plantering i busk- eller trädvegetation.
8. Bortförsel av nedtagna träd, buskar och ris där det inte är lämpligt att lämna allt material som död ved.
9. Veteranisering av träd.
10. Uppsättande av holkar eller anläggning av andra boplatskonstruktioner, för exempelvis fåglar, fladdermöss och vedinsekter.
11. Röjning av igenväxningsvegetation vid kulturhistoriskt präglade element.
12. Att bedriva skyddsjakt eller andra begränsande åtgärder på art som utgör ett hot mot naturreservatets bevarandevärden. I första hand ska jakträttsinnehavaren erbjudas att utföra skyddsjakt för de djurslag som ingår i jakträtten. I de fall jakträttsinnehavaren inte har möjlighet eller tillstånd att utföra nödvändig skyddsjakt har förvaltaren rätt att uppdra åt annan att utföra uppdraget.
13. Bekämpning av invasiva eller i övrigt främmande arter, samt inventering och övervakning av dessa arter.
14. Undersökning, insamling av bestämningsmaterial och annan dokumentation av organismer, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte.

Komplettering av skötselplanen

Länsstyrelsen fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att tillägg och ändringar ska göras i tidigare fastställd skötselplan för naturreservatet Bökemåla, fastställd 2001-12-03, dnr 231-4173-00. Tillägg och ändringar i skötselplanen framgår av bilaga 1 till detta beslut.

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsdokument för skötseln av naturreservatet. Planen är vägledande och inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av att länsstyrelsen har tillgång till de resurser som krävs.

Redogörelse för ärendet och motivering

Naturreseptatet Bökemåla ingår i bokskogsprojektet Life's a Beech, som pågår under åren 2025–2030 och som finansieras med medel från EU:s fond för klimat- och miljöarbete. Målet med projektet är att utveckla naturvärden knutna till bokskog, genom att bland annat skapa luckor för att få in ljus i skogen, öka variationen i ålder och trädslagsfördelning samt att skapa död ved genom veteranisering. I Bökemåla ska mångfalden av ädellövträd och andra lövträd, samt tall, gynnas genom olika naturvårdsåtgärder. Del av naturreseptatet Bökemåla ingår i Natura 2000-området SE0410197 Bökemåla enligt Art- och habitatdirektivet.

Länsstyrelsen bedömer att här även finns områden lämpliga för våtmarksåtgärder. Den utdikade mossen i reseptatets västra del, kallad Västra våtmarken, är en lämplig plats för återvätning. Likaså planeras våtmarksåtgärder i ett område i öster, kallat Östra våtmarken. Syftet med återvätningen är att restaurera hydrologin, vilket kommer att utveckla den biologiska mångfalden och minska läckaget av näringsämnen och koldioxid från den aktuella torvmarken.

För att bibehålla och återskapa lämpliga livsmiljöer för de för området prioriterade arterna orre (*Lyrurus tetrix*) och tjäder (*Tetrao urogallus*) behöver barrskog och våtmarker öppnas upp.

Åtgärderna enligt ovan kräver ändringar och kompletteringar i det ursprungliga beslutets (3 december 2001, dnr 231-4173-00) syfte och föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken, de så kallade B-föreskrifterna.

Vissa kompletteringar behövs även i den sedan tidigare fastställda skötselplanen (fastställd 2001-12-03, dnr 231-4173-00).

Enligt länsstyrelsens bedömning kommer de föreslagna skogs- och våtmarksåtgärderna att gynna och vidareutveckla områdets höga naturvärden och rika biologiska mångfald. Ändringen av syftet i detta beslut innebär inte en försvagning av skyddet, utan utveckling och förtydligande av syftet. Detsamma gäller för B-föreskrifterna (7 kap 6 § miljöbalken), som i det ursprungliga beslutet var mycket kortfattade. Därmed krävs inte synnerliga skäl för dessa ändringar. Ändringen är även förenlig med Natura 2000. Syfte, B-föreskrifter och skötselplan bör därför ändras så att det blir möjligt att genomföra de föreslagna åtgärderna.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Området är sedan tidigare skyddat som naturreservat, med föreskrifter som inskränker ägarens rätt att nyttja berörda delar. Åtgärder inom EU-projektet LIFE's a beech samt våtmarksåtgärderna inom naturreservatet Bökemåla gynnar biologisk mångfald, bland annat för livsmiljötyper som ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000, rödlistade arter och häckande fåglar som omfattas av Sveriges åtagande för det europeiska nätverket Natura 2000. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftslivsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Ärendets beredning

Naturreservatet Bökemåla ingår i bokskogsprojektet Life's a Beech som pågår under åren 2025–2030 och som finansieras med medel från EU:s fond för klimat- och miljöarbete. Målet med projektet är att utveckla naturvärden knutna till bokskog, genom att bland annat skapa luckor för att få in ljus i skogen, öka variationen i ålder och trädslagsfördelning samt att skapa död ved genom veteranisering. Bökemåla har även valts ut som lämpligt område för våtmarksåtgärder. Därmed konstaterades att det krävs ändringar och kompletteringar i det ursprungliga beslutet för att kunna genomföra de önskade åtgärderna. Därför har Länsstyrelsen under hösten 2025 tagit fram ett förslag till beslut om ändring av syfte och B-föreskrifter för naturreservatet Bökemåla i Karlshamns kommun.

Beslutsförslaget har skickats på remiss till sakägare och andra intressenter i januari 2026, med sista svarsdatum 2 mars 2026. Miljöförbundet Blekinge Väst begärde förlängd och fick det till den 5 mars 2026. Det inkom tre svar på remissen, från ägare till en grannfastighet, Skogsstyrelsen och Miljöförbundet Blekinge Väst, vilka alla ser positivt på föreslagna ändringar. Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet. Ett dokument som sammanfattar remissyttrandena, med länsstyrelsens kommentarer och ställningstaganden, finns också diariefört i ärendet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft.

Kungörelse

Med stöd av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm kungörs beslutet i länets författningssamling samt i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidningar. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 29 april 2026 (dnr 511-435-2026).

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Helena Morgonsköld.

I beslutet deltog även naturreservatshandläggare Ingegerd Nordahl, den sistnämnde som föredragande.

Helena Morgonsköld

Ingegerd Nordahl

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga

1. Komplettering av skötselplanen
2. Hur man överklagar

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Komplettering av skötselplanen för naturreservatet Bökemåla i Karlshamns kommun

Följande ändringar och tillägg görs i tidigare fastställd skötselplan för naturreservatet Bökemåla, fastställd 2001-12-03, dnr 231-4173-00:

Skötselområde 1:

För ”Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus”, ska första stycket ändras till följande:

Bok- och lövskog med inslag av tall, samt skogbevuxen myr utan inslag av gran. Området ska hysa gynnsamma livsmiljöer för dess arter av fåglar, insekter, växter, kryptogamer och andra organismer knutna till områdets skogar.

Gott tillstånd råder när skogens lövträd och tall får utvecklas utan inslag av gran.

”Skötselmål och anvisningar för skötsel” ska ha följande tillägg:

- Åtgärder för att hindra igenväxning av våtmarker kan göras, samt hydrologisk restaurering genom igenläggning av avvattande diken.
- Anläggning av boplatskonstruktioner, för exempelvis fåglar, fladdermöss och vedinsekter (såsom mulmholkar och ekoxkomposter).

Skötselområde 2:

”Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus” ändras till följande:

Taiga dominerad av tall med visst inslag av gran i en mosaik av skogbevuxna myrar med tall och lövträd. En relativt ljusöppen skog, med ett väl utvecklat risskikt som tillsammans med myrarna med tall, skvattram och tuvull, utgör en viktig livsmiljö för områdets skogshöns, främst tjäder.

Gott tillstånd råder när skogen får utvecklas utan att granen skuggar ut ris- och fältskikten, där skogen är lämplig för tjäderlek och död ved är rikligt förekommande.

”Skötselmål och anvisningar för skötsel” ändras enligt följande:

- Insatser för att avveckla gran kan göras i områden för att bevara samt utöka arealen tallskog med väl utvecklat risskikt, främst av blåbärsris. I händelse av skogsbrand ska släckning främst inriktas på att skydda omgivande fastigheter.
- Åtgärder för att hindra igenväxning av våtmarker kan göras.
- Anläggning av boplatskonstruktioner, för exempelvis fåglar, fladdermöss och vedinsekter (såsom mulmholkar och ekoxkomposter).

Skötselområde 3:

För ”Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus”, görs följande ändring:

Skrivningen ”naturskog” ersätts med *skog*.

För ”Skötselmål och anvisningar för skötsel”, görs följande tillägg:

- Även andra skogliga åtgärder kan göras i syfte att gynna äldre träd av ädellöv och tall eller för att öka ljusinsläpp eller mängden död ved.
- Åtgärder för att hindra igenväxning av våtmarker kan göras, liksom hydrologisk restaurering genom igenläggning av avvattande diken.
- Anläggning av boplatskonstruktioner, för exempelvis fåglar, fladdermöss och vedinsekter (såsom mulmholkar och ekoxkomposter).

Skötselområde 1 utgörs av lövskogsdominerade marker med en mosaik av våtmarker och sjön Ormagyl. Skötselområde 2 utgörs av barrdominerad skog i en mosaik med våtmarker. Skötselområde 3 utgör granplanterade hyggen, våtmarker samt skog på dikad våtmark och strandskog.

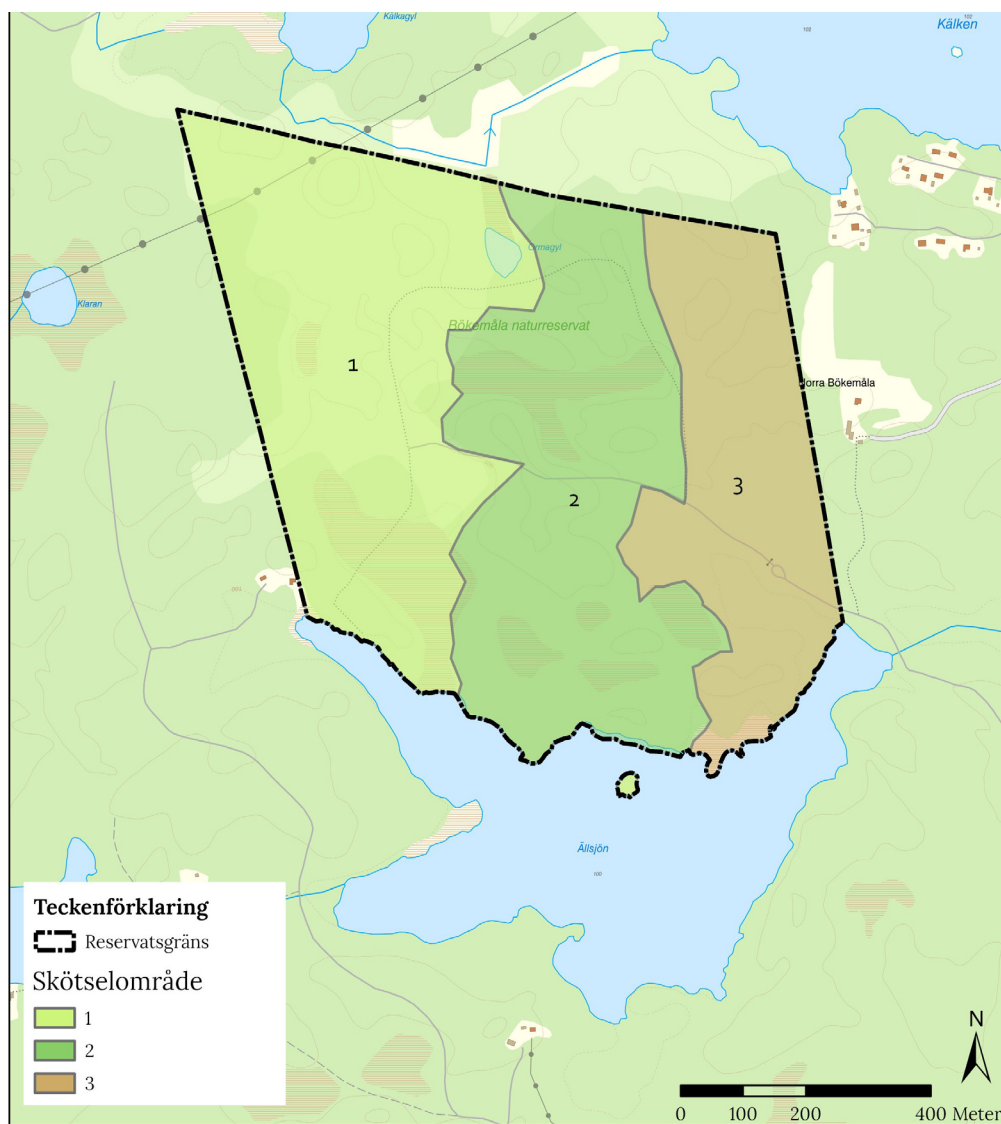

Fig 1. Skötselområden i naturreservatet Bökemåla.